

M.O.S.

Jaarverslag 2022

Voorwoord

Deze inhoudelijke rapportage heeft betrekking op het jaar 2022. De rapportage biedt inzage in de brede werkzaamheden van M.O.S. die in opdracht van de gemeente Smallingerland zijn uitgevoerd. Alle welzijnsactiviteiten, zoals verwoord in de opdracht voor 2022 zijn volbracht, tenzij anders is overeengekomen.

Bij M.O.S. is in 2022 stevig geïnvesteerd. Er is gestart met de verbouwing van @Holdert waar in 2023 een ontmoetingsplek voor inwoners is gerealiseerd. Verschillende inloopvoorzieningen en het activeringscentrum kregen vorm, en diverse samenwerkingspartners hebben inmiddels als huurder het pand betreden. Daarnaast biedt het pand een werkplek voor medewerkers van M.O.S., of voor belangstellenden die op zoek zijn naar een (tijdelijke) werkplek. Een warme en laagdrempelige plek voor inwoners die aansluit bij de inhoud van onze opdracht.

Het jaar 2022 kenmerkte zich door de aanwezigheid van grote maatschappelijke vraagstukken. De instroom van Oekraïners, de torenhoge inflatie en de woningnood zijn er voorbeelden van. De onrust en onzekerheid hebben impact op het dagelijks leven van iedereen. De bestaanszekerheid van mensen staat onder druk, waarbij het tij voorlopig niet lijkt te keren. Vanuit M.O.S. houden we zoveel mogelijk het contact met betrokken inwoners, voeren we met hen het gesprek over hun vraagstukken om samen te bezien en te ervaren wat wel mogelijk is.

De aanwezigheid van grote maatschappelijke vraagstukken in combinatie met het besluit om geen indexatie op de budgetsubsidie toe te passen was van invloed op de omvang van de dienstverlening. Op het gebied van opvoedingsondersteuning is het aantal gezinnen dat wordt ondersteund teruggebracht van 75 naar 50. Om die reden is ultimo 2022 een wachtlijst van kracht. Het eerdere besluit om niet te indexeren is moeilijk te aanvaarden in een tijd waarin de kosten torenhoog zijn en inwoners voor ondersteuning nadrukkelijk een beroep op ons doen.

Onze speciale aandacht gaat uit naar die mensen die onze steun hard nodig hebben, en die zich niet altijd als vanzelfsprekend melden. Ons werk voeren we vooral met betrokkenen zelf uit, en vooral op die plekken waar mensen zich van nature bevinden: op school, in de wijk en thuis, maar ook op onconventionele plekken zoals hangplekken voor jongeren. Ook www.moswegwijzers.nl biedt een goede mogelijkheid om (anoniem) te spreken, via chat, mail of telefoon gedurende alle werkdagen.

Vertrouwen is wat wij inwoners bieden, om van daaruit te bouwen aan een bestaan waarin mensen zoveel mogelijk zelf hun vraagstukken oplossen of vaardigheden ontwikkelen om ermee om te leren gaan. En dat in de wetenschap dat de wereld niet maakbaar is. We sluiten daarom aan bij behoeften van inwoners, vooral bedoeld om een blijvende bijdrage te leveren aan hun welzijn.

april 2023,

Ineke Weernink
Directeur bestuurder

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Inhoudsopgave	3
Agogisch Werk	4
1. Individuele inwoners	4
2. Tieners en jongeren	5
3. Burgers, met name ouderen en mantelzorgers	8
4. Door vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties	11
5. De burgers in wijken en dorpen	12
6. Vluchtelingen, 'nieuwe' en 'oude' Nederlanders	16
7. Burgers die gebruik maken van gemeentelijke voorzieningen	18
Pedagogisch partnerschap	19
Locaties en diensten	24

Het jaarverslag van Iduna is als bijlage toegevoegd.

Agogisch Werk

1. Individuele inwoners

Individuele inwoners worden begeleid om (meer/weer) actief deel te nemen aan de samenleving.

Individueel Werk

Twee medewerkers vanuit het Individueel Werk sluiten aan bij het Team Toegang van Carins. Ze nemen deel aan de briefing, teamoverleg, casuïstiekbespreking en trainingen. Ze werken mee aan relevante casussen van collega's van Carins en of zijn zelf de regiehouder. De vragen voor het Individueel Werk komen op verschillende wijze bij de M.O.S. binnen (via de balie, persoonlijk contact, de MOS-Wegwijzers, Carins of andere organisaties).

De dienstverlening is op verschillende manieren aangeboden: telefonisch, videobellen, of huisbezoeken. Er zijn

- 124 dienstverleningsplannen (dossievorming middels Intake Analyse Systeem) opgesteld. Dit betekent dat de burger en de medewerker van start zijn gegaan met de uitvoering van het plan en het resultaat wordt gemeten m.b.v. een actief ladder.
- 89 vragen behandeld (korte dienstverlening, gemiddeld 6 uur).
- 77 casussen zijn aangedragen vanuit Carins, waarvan 32 casussen het een samenwerking betrof met een medewerker vanuit Carins.
- 9 welzijn op recepten zijn verzilverd vanuit Welzijn op Recept, waarbij een huisarts een inwoner doorverwijst.
- 10 inwoners die op het gebied van laaggeletterdheid zijn begeleid.
- Vele praktische ondersteuningsvragen zijn behandeld, bijvoorbeeld op het gebied van fondsaanvraag, aanvraag van een uitkering, in kaart brengen van schulden en het bieden van een luisterend oor.

Begeleid vrijwilligerswerk

De Pilot begeleid naar vrijwilligerswerk biedt ondersteuning aan inwoners met ontheffing van de re-integratieverplichting, waarvan is vastgesteld dat de inwoners instaat zijn, om met de juiste ondersteuning na 12 maanden door te stromen naar een regulier re-integratietraject. Door vrijwilligerswerk wordt er gewerkt aan activering en verhogen van de belastbaarheid. De uitvoering is bij de start vertraagd als gevolg van corona. In totaal hebben er 24 kandidaten zich aangemeld voor deelname aan het traject en zijn 21 deelnemers daadwerkelijk gestart. Inmiddels zijn er 12 mensen die vrijwilligerswerk uitvoeren. De overige kandidaten zijn niet gestart omdat zij nog te veel belemmeringen ondervonden, een reguliere baan hebben geaccepteerd of zijn gestart als deelnemer aan een activiteit. De pilot wordt in 2023 met een kleine aanpassing doorgezet. De nadruk komt te liggen in het activeren van de deelnemers om (weer/meer) actief deel te nemen aan de samenleving. Bij de evaluatie is vastgesteld dat gedurende het traject de meeste deelnemers moeite hebben door te stromen naar een regulier re-integratietraject of naar werk.

En verder

- Is www.moswegwijzers.nl beschikbaar voor vragen van inwoners of aanbod van ondersteuning, via telefoon, mail of chat. Ook voor de lokale Alliantie ter voorkoming financieel ouderen misbruik en vragen van de inwoner m.b.t het bieden van steun aan vluchtelingen uit Oekraïne werden via MOS-wegwijzers geleid. In 2022 zijn een paar vragen per dag afgehandeld (met doorleiding van 89 vragen naar het individueel werk).
- Op het gebied van geletterdheid en digitale vaardigheden wordt (in afstemming met de bibliotheek) bijgedragen aan het het Digi-taalhuis. Deze wordt door 19 deelnemers, 3 vrijwilligers en een taalcoördinator gerund. Het plan is om collega's en Treft 't partners uit te nodigen voor een scholingsbijeenkomst: door een VR-experience kan worden ervaren wat de impact is op het leven van iemand die laaggeletterd is. De wens is om het Digi-Taalhuis nog een jaar lang plaats te laten vinden in wijkcentrum de Wiken. Gekeken wordt naar de toekomstige structuur waarbinnen professionals elkaar gaan vinden op het thema laaggeletterdheid. Deze samenwerking moet worden ingebed als de functie van aanjager laaggeletterdheid verdwijnt.

2. Tieners en jongeren

Tieners en jongeren worden begeleid bij het maken van keuzes waardoor actief burgerschap binnen hun bereik is/komt.

Inleiding

We zien een verzwaring van vraagstukken bij de doelgroep jongeren. In algemene zin hebben veel jongeren vragen over hun toekomstperspectief dat onzeker is, zoals op het gebied van financiën en huisvesting. Daarnaast zien we dat jongeren met (bestaande) problemen deze als extra zwaar ervaren. Voor een goede en effectieve aanpak is maatwerk nodig. De betreffende jongeren willen vaak geen hulp, en ook ouders spreken niet makkelijk met hen over hun problemen. Het is een zorg, waarbij we merken dat diverse ouders ons wel weten te vinden. Het gaat dan bijvoorbeeld over het verliezen van grip op hun kinderen, maar ook over jongeren die vastzitten en welke rol ouders kunnen vervullen na vrijlating. Dit type begeleiding kan vanuit het jongerenwerk worden geboden, maar kost meer tijd dan nu beschikbaar is.

Ontmoeting

Inloop fysiek

In Place2B heeft 170 keer een inloop plaatsgevonden, waarvan 40 keer voor jongeren tot en met 15 jaar, en 130 keer voor jongeren van 15 jaar of ouder. Daarnaast heeft 9 keer een 'regenboog-inloop' plaatsgevonden. Bijzonderheid is dat de jongeren zelf deze locatie hebben opgeknapt: de bar is gemoderniseerd, de computerruimte is omgetoverd tot een chill-plek (waar ook muziek wordt geproduceerd), een grote tafel is gemaakt waardoor ontmoeting wordt bevorderd en een rapstudio is verplaatst.

Inloop De Kouwe (nieuw)

De Kouwe is als nieuwe inlooplocatie beschikbaar voor jongeren. De aanleiding hiervoor is de invulling van de maatschappelijke diensttijd (MDT, zie verder 'projecten en overige zaken'). Openstelling heeft 98 keer plaatsgevonden, voor alle jeugdigen vanaf 14 tot 27 jaar. Samen met jongeren is een muziekstudio gebouwd, waar menig jongere inmiddels gebruik van maakt.

Ondersteuning en ontwikkeling

Onderwijs

Op verschillende terreinen zijn de contacten met onderwijs verstevigd. Met de

- Schoolmaatschappelijk werker VHS en de Venen
- GGD Jeugdverpleegkundige verschillende scholen,
- Schoolmaatschappelijk werker Liudger.
- Intern Begeleider van de Zwaai.

In samenwerking met deze netwerkpartners bieden we een traject aan dat aansluit bij de vraag van de jongere en de begeleider. Voor leerlingen van de Zwaai en de docenten zijn extra activiteiten georganiseerd en is uitgebreid kennisgemaakt met de jongerenwerkers en de locaties waar ze terecht kunnen.

Ondersteuning algemeen

Afgelopen periode is er op verschillende manieren ondersteund of is er vanuit het jongerenwerk een bijdrage geleverd ten behoeve van ontwikkeling van jongeren. Er zijn 4 jongeren die gebruik maken van een werkervaringsplaats binnen de tienercentra. Daarnaast is bijvoorbeeld deelgenomen aan het JOS-overleg en zijn themaweken en activiteiten georganiseerd rondom thema's als drugsgebruik, lachgas, vrijetijdsbesteding en zorgen maken om vrienden. Deze thema's zijn veelvuldig individueel en in kleine groepen aan de orde geweest. Hiermee bieden we maatwerk op de persoonlijke situatie van de jongeren. Wat speelt er, wat is de achterliggende problematiek, en wat hebben ze nodig om andere keuzes te maken.

Jonge mantelzorgers

Op dit moment is er een groep van 15 jonge mantelzorgers. We hebben aangesloten bij de week van de jonge mantelzorgers. Er zijn bijeenkomsten voor hen georganiseerd en er is een attentie uitgedeeld. In het najaar hebben 3 activiteiten plaatsgevonden, een etentje in Omnia, een bezoek aan het Blotevoetenpad, en een bezoek aan de bioscoop. In 2023 vindt een onderzoek plaats naar een passende manier van mantelzorgondersteuning, ook de doelgroep jongeren worden daarin meegenomen.

Breek de week eetsoos

Elke woensdag vindt in de Kouwe de Breek de week eetsoos plaats. Jongeren bedenken samen met de jongerenwerkers wat er wordt gegeten. De boodschappen worden door jongeren gedaan en er wordt gekookt. Vervolgens wordt er samen getafeld en opgeruimd. De jongeren leren zo vaardigheden als zelfstandig werken, goed overleggen, budgetteren, samenwerken, maar ook zaken als tafelmanieren. Daarnaast wordt jongeren geleerd om gezond te koken. De huiselijke situatie vormt de basis, waarin samenwerken belangrijk is. Het blijkt een mooie plek te zijn waar jongeren 'hun ei' kwijt kunnen. Vanwege de problematiek van een aantal jongeren, met name in de leeftijd 18-21 jaar, is besloten om ook op maandag deze kookactiviteit uit te voeren.

Dodenherdenking

Op vrijdag 4 mei heeft een aantal jongeren de krans gedragen tijdens de stille tocht van het carillon Drachten naar het Haersmapark waar het monument staat en waar de Herdenking plaatsvond. Voorafgaand en na die tijd hebben we stil gestaan bij de oorlog en vrijheid waar wij in leven. Langs de weg en bij de herdenking stond familie van de jongeren, en voelden de jongeren zich vereerd om de krans te dragen.

Opzoeken op straat, op locatie en diverse initiatieven

Door het straathoekwerk is contact onderhouden met ca. 150 jongeren. De jongerenwerkers bezoeken jongeren op straat en gaan in gesprek met hen. Er wordt gesproken over 'het stellen van grenzen' en activeren jongeren naar activiteiten. Ook motiveren we ze om aan een MDT-traject deel te nemen. Met name op plekken waar overlast wordt geconstateerd is meer dan gemiddelde aanwezigheid van het jongerenwerk actueel.

Over het algemeen is het redelijk rustig op straat. Wel wordt signaleerd dat er steeds meer jongeren en jonge kinderen zijn die in het drugscircuit terecht komen en gaan dealen. Dit gedrag wordt door veel jongeren als 'normaal' bestempeld, een zorgelijke ontwikkeling. Ook online wordt deze trend signaleerd.

Halloween

Was een zeer geslaagde activiteit die door 100 jongeren werd bezocht, en is door jongeren zelf georganiseerd. Daarnaast waren er 20 (volwassen) vrijwilligers die hand en spandiensten leverden.

OKO en de jongerenagenda

Zijn gevuld met diverse activiteiten voor alle jongeren in Smalingerland. De jongerenagenda is onder de aandacht gebracht op diverse VO-scholen en bij Iduna heeft het eerste middelenrijke feestje plaatsgevonden. Meer dan 300 jongeren namen hieraan deel.

Jeugdoverlast De Wiken

In De Wiken hebben we (en onderhouden we) contact met de buurt en mensen die er werken. De eerdere jeugdoverlast is opgelost, er nu wordt alleen nog overlast ervaren rondom groenvoorzieningen bij de school. Het oplossen van de eerdere overlast is een mooi resultaat waarbij jongeren zelf betrokken zijn geweest bij vraagstukken die er leven. Daarnaast is ingezet op het organiseren van activiteiten voor jongeren, samen met de wijk. De jongeren vervullen daarin zelf een actieve rol.

Jeugdoverlast de Swetten

In de Swetten zijn we begonnen met een samenwerking met diverse partijen. De buurt, gemeente, politie, school en de buurt. Dit om grip te krijgen op de jongeren en desbetreffende overlast. Er is een buurtbijeenkomst georganiseerd waarbij concrete afspraken zijn gemaakt. De lijnen met de buurt zijn kort, bij problemen wordt snel geacteerd door het jongerenwerk, in nauwe afstemming met handhaving.

Overig

Bij overlastsituaties bij jeugdgroepen wordt gebruik gemaakt van 'het 7 stappenplan'. Deze methodiek is bedoeld voor groepen die hardnekkige problemen veroorzaken. De zorg om deze jongeren is groot, ze hebben vaak een grote aantrekkingskracht op andere groepen jongeren. Met netwerkpartners (JOS) zijn we met grote tevredenheid deze groepsaankpak gestart. Ouders worden intensief betrokken, samen met handhaving worden ouders bezocht om zorgen te bespreken en om te bezien welke rol zij (kunnen) vervullen. Na de zomer bleek dat deze groep toch weer overlast veroorzaakte, met name dealen en ingezogen worden in het 'fluwelen netwerk' zijn vraagstukken die terugkomen. Er wordt in een gezamenlijke aanpak met partners vanuit het JOS opgetrokken, de opgave is om ouders actief te betrekken.

Projecten

Maatschappelijke Diensttijd (niet gemeentelijk gefinancierd)

Samen met meerdere welzijnsorganisaties in de provincie neemt M.O.S. deel aan MDT. Het betreft een programma (de Maatschappelijke Diensttijd, door de overheid gesubsidieerd) waarin jongeren werken aan hun talenten, hun omgeving leren kennen en iets terugdoen voor de samenleving. Het programma is voor alle jongeren beschikbaar in de leeftijd van 14-27 jaar. De ervaring leert dat veel jongeren gebaat zijn bij dit programma, dat geheel naar eigen inzicht wordt ingevuld. Op het gebied van bijvoorbeeld sport, cultuur en theater, maar ook door contacten met ondernemers, worden ze gefaciliteerd om hun wensen en dromen een stapje dichterbij te brengen. Het biedt een bijzondere dynamiek, waar veel (groepen van) jongeren bij gebaat zijn.

Inmiddels zijn 130 trajecten met jongeren afgesloten, verschillende volgen nog een traject. Het afgelopen jaar zijn we diverse samenwerkingen aangegaan zoals met de pi-groep en quality-coaching. Vanuit deze organisaties is er wekelijks een jobcoach aanwezig. Via MDT hebben 2 Jongeren een werkervaringsplek gevonden.

Initiatieven die vanuit MDT zijn ontplooid:

- optreden op Simmerdeis, met zang en raps geheel door jongeren verzorgd (zie onderstaande foto's)
- bezoek aan Fakkeltent Zwolle, diverse workshops (performance) zijn gevolgd
- opzetten van een muziekstudio in de Kouwe, waarin dagelijks muziek wordt beoefend en geproduceerd

De subsidie is eerder voor 2021-2022 toegekend. Een aanvraag voor verlenging van 3 jaar is inmiddels gehonoreerd (2023 – 2025).

Activeringscentrum

Er is afstemming met betrokkenen van het activeringscentrum geweest om het centrum zo in te richten dat het voor jongeren een succes gaat worden. Dit doen we door de jeugd actief te betrekken in diverse overleggen met netwerkpartners. Doel daarvan is dat de stem van jongeren door alle partijen wordt gehoord en er geanticipeerd kan worden op wat wel werkt. Fysiek is het Activeringscentrum gerealiseerd, de invulling krijgt (onder verantwoordelijkheid van Startwijzer) in 2023 nader vorm.

3. Burgers, met name ouderen en mantelzorgers

Burgers, met name ouderen en mantelzorgers, worden geleid naar voorzieningen waardoor ze actief (kunnen blijven) deelnemen aan de samenleving.

Gastendag+

SamSam (een ontmoeting- en inloopvoorziening) is in deze periode 2 dagdelen opengesteld in @Holdert voor deze voorziening. In januari en februari golden er nog veel beperkende coronamaatregelen, maar eind maart zijn zo goed als alle maatregelen afgeschaft. De inlopen worden goed bezocht.

Inwoners (14) hebben zich aangesloten bij de inlopen',

- een aantal van deze inwoners (3) is vrijwilligerswerk gaan verrichten,
- 7 inwoners zijn aangesloten bij Samen@Smallingerland (GGZ-inloop),
- 7 inwoners bij SamSam aangesloten en 2 inwoners hebben een individueel maatje gevonden

Ontwikkeling inloop (van geïndiceerde dagbesteding naar vrij toegankelijke inloop)

Met Carins heeft afstemming en overleg plaatsgevonden over de uitbreiding van de niet geïndiceerde inloopvoorziening. Doel daarvan is om de toegankelijkheid van de inloopvoorziening te vergroten, en juist voor die inwoners die voorheen geïndiceerd werden voor groepsbegeleiding (dagbesteding) of vormen van individuele begeleiding. De toestroom van deze doelgroep vindt mondjesmaat plaats.

En verder

- Zijn de inlopen in verband met de verbouwing van @Holdert tijdelijk uitgeweken MFA De Bouwen.
- Blijft het werven van vrijwilligers moeilijk,
- zijn 26 kennismakingsgesprekken met vrijwilligers gevoerd,
- zijn er 10 vrijwilligers begeleid.

Samen@Smallingerland (GGZ-inloop)

Samen@Smallingerland is de overkoepelende naam voor de vijf ontmoetingslocaties in Drachten: drie dagdelen in wijkcentrum @Holdert, één dagdeel in Brede School De Drait en sinds februari 2022 één dagdeel in Brede School De Wiken. De ontmoetingslocaties bieden vrijwilligers een plek om beschut vrijwilligerswerk te doen. De bezoekers hebben een plek om sociale contacten aan te gaan en wanneer ze dit willen mee te doen met leuke en educatieve activiteiten of om te helpen deze te organiseren.

De samenhang is sterk binnen Samen@Smallingerland, zowel met als tussen vrijwilligers en bezoekers. Een bezoeker geeft aan: 'We zijn echt samen één. Fijn om mijn verhaal te kunnen delen, maar ook gezellig een spelletje te spelen'. Het is duidelijk zichtbaar dat een aantal bezoekers en vrijwilligers, misschien wel meer dan voorheen, een last met zich meedraagt. Rouw/verlies, overgevoeligheid voor prikkels en andere uitdagingen maken het soms lastig om mee te doen. Door de stabiele en vaste inzet van een beroepskracht (vanuit Stjoer) tijdens openingstijden en de inzet van een ervaringsdeskundige (vanuit MindUp) wordt hier ondersteuning aan geboden. Een andere bezoeker vertelt: 'Het is fijn dat ik even bij iemand aan kan kloppen als er iets is. Vooral een vertrouwd gezicht maakt dat die stap voor mij een stuk makkelijker is'.

En verder

- Is het afgelopen half jaar gewerkt aan het verstevigen van het vrijwilligersteam door middel van een aantal teambuildingsactiviteiten. Eind 2022 zijn er 6 actieve vrijwilligers en 2 studenten.
- Op alle locaties komen gemiddeld tien bezoekers per dagdeel. De samenstelling van de tien personen is deels wisselend.

Informatief Huisbezoek

Het informatief huisbezoek is door 9 vrijwilligers uitgevoerd. Maandelijks vindt overleg met hen plaats, waarbij verschillende thema's worden besproken of presentaties worden verzorgd. Er is bijvoorbeeld aandacht besteed aan het belang van mobiliteit, over inzichten in verschillende culturele achtergronden en cyberfraude.

Het aantal geplande en georganiseerde huisbezoeken bedraagt 359. Het aantal mensen dat een uitnodiging heeft ontvangen is 610. Het percentage deelnemers aan huis/belbezoek bedraagt 58%. Er vond 32 keer opvolging plaats na het afgelegde huisbezoek. Onderwerpen waar vaak informatie over wordt verstrekt tijdens de huisbezoeken zijn

- Vervoer,
- Ondersteuning vanuit de Wmo en mogelijkheden voor een zinvolle dagbesteding. Familie is belangrijk voor de meeste ouderen, evenals een netwerk,
- Eenzaamheid wordt vaak benoemd. Deze ouderen willen meestal geen verdere actie ondernemen,
- Vragen over de verwijzing naar fysiotherapie bij aanvraag huishoudelijke hulp.

Samenwerking vanuit het Informatief huisbezoek:

- Met het Mobiliteitscafé (o.a. de gemeente, Sûnenz, ouderenfonds, provincie en Arriva),
- Met medewerkers van het team Wmo – met instemming geven zij contactgegevens door van ouderen met vragen op het gebied van eenzaamheid, sociale contacten en zingeving,
- Alliantie Financieel veilig ouder worden – M.O.S. is partner in deze alliantie samen met de Rabobank, Yvon notariaat, de ouderenbonden, Sûnenz, de gemeente en Veilig thuis. Uitbuiting en financieel misbruik komt bij kwetsbare ouderen relatief veel voor, er zijn bij 3 situaties van uitbuiting vervolgcacties ondernomen.
- Deelgenomen aan de Treft 't overleggen in de Wiken, NoordOost en de Trisken.

En verder

- Is een folder ontwikkeld waar alle vervoersmogelijkheden in Smalingerland zijn weergegeven
- Hebben 38 mensen deelgenomen aan de miniconferentie 'financieel veilig ouder worden'

Ondersteuning groepen ouderen

Er hebben gesprekken plaatsgevonden het bestuur (vrijwilligers) van de Jonkerstee in Oudega. In samenwerking met Accolade is gezien welke behoefte er bij bewoners is voor ontspanning en het doen van activiteiten. Gesprekken met betrokkenen gaven een positieve impuls, het eerdere gevoel van onveiligheid is grotendeels verdwenen.

Mantelzorg

Met de naweeën van corona is op onderdelen maatwerk geleverd om mantelzorgactiviteiten te organiseren.

Een overzicht:

- De dag van de mantelzorg vond in november plaats. Met een uitdagend programma dat voorzag in verschillende workshops, beweegactiviteiten, met een high-tea en een muzikale omlijsting, zijn vele mantelzorgers verwend.
- In juni is in samenwerking met de Lawei een blijk van waardering uitgegaan naar de mantelzorgers in Smalingerland. Alle bij de gemeente bekende mantelzorgers hebben zich op kunnen geven voor het verkrijgen van een dinerbox. Deze werd aan betrokkenen, onder het genot van een drankje en een goed gesprek, uitgereikt.

Er worden voorbereidingen getroffen om de coördinatie van mantelzorg duurzaam te organiseren, zodat vraag en aanbod op elkaar kunnen worden afgestemd. Deze opdracht wordt in 2023 bij M.O.S. belegd, uitwerking vindt in 2023 plaats.

Jonge mantelzorgers

Voor jonge mantelzorgers zijn 2 fundagen georganiseerd. Het Blotevoetenpad in Opende is door 10 jongeren betreden, en met 15 jongeren is een bezoek aan de bioscoop gebracht waara afronding met een etentje plaatsvond. In de week van de jonge mantelzorgers hebben alle betrokkenen een attentie verkregen.

Energiecoach

Er heeft zich een behoorlijk aantal nieuwe vrijwillige coaches aangemeld. Zij hebben een opleiding tot coach gevolgd en zijn met een ervaren coach op stage gegaan. Samen met de inwoner wordt achterhaald welke behoefte er is. De ervaring leert dat oog hebben voor de inwoner en een luisterend oor een belangrijk onderdeel uitmaken van een energiecoach bezoek.

En verder

- Is het energiecafé van start gegaan, dat mogelijk in de diverse wijkcentra wordt gepositioneerd,
- Is de werkgroep energiearmoede van start gegaan. Aandacht is uitgegaan naar kleine energiebesparende maatregelen die gericht kunnen worden ingezet voor noodlijdende situaties.

Bijzonderheden

In de gemeente Smallingerland is Dag!enDoen! gelanceerd . Via deze gratis voorziening kunnen senioren zich aanmelden voor een activiteit, waarvoor indien noodzakelijk ook vervoer geregeld kan worden. Op donderdagochtend vindt het Dag!enDoen!-café plaats, hier kunnen mensen elkaar treffen (een maatje vinden) en kunnen zij hulp krijgen bij vragen over de app. Indien gewenst kan een iPad worden geleend die vanuit M.O.S. beschikbaar wordt gesteld. Het aantal gebruikers van de app bedraagt in 2022 123, 15 verschillende organisaties nemen deel.

Voor nadere informatie: www.dagendoen-smallingerland.nl

Promotie van Dag!enDoen! tijdens de vrijwilligersmarkt in de Warrenhove.

4. Door vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties

Door vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties kansen te bieden en/of te worden deelname aan de samenleving bevordert.

Matchen van vraag en aanbod

Met een openstelling van 50 weken hebben we bereikt dat

- 121 bemiddelingen tussen vrijwilligers en organisaties zijn gerealiseerd,
- 133 vragen bij de klussenservice zijn afgehandeld (door 10 vrijwilligers)
- 6 verzoeken voor boodschappenhulp zijn ingewilligd (door 2 vrijwilligers)

Daarnaast is de nieuwe naam en website geïntroduceerd, www.mosvrijwilligerscentrale.nl. Ook de socials zijn aangepast, daar wordt actief gepost om de vindbaarheid te vergroten.

Begeleiding vrijwilligersorganisaties

Op dit moment wordt de werving van vrijwilligers voor 36 organisaties verzorgd, 3 nieuwe organisaties zijn recent aangesloten. In oktober is door de MOS-vrijwilligerscentrale met de Gemeente Smallingerland een netwerkbijeenkomst georganiseerd. Het thema dat centraal stond was 'aandacht', 17 organisaties (25 mensen) hebben deelgenomen. In 2023 wordt een vervolg georganiseerd.

In 2022 zijn 2 nieuwsbrieven uitgebracht, meer aandacht verloopt via social mediakanalen. Er zijn dit jaar 96 nieuwe vrijwilligers aangemeld, 43 keer betrof het een reactie op een vacature. Bij aanmelding wordt altijd contact gezocht en wordt een afspraak voor vervolg gemaakt.

Evenementen en voorlichting

Een aantal evenementen is georganiseerd:

- Voor NL Doet zijn in samenwerking met Stichting Present verschillende doelgroepen actief benaderd om hen deel te laten nemen aan een activiteit. Ook bewoners van het AZC zijn benaderd, 5 mensen namen deel. Bij @Holdert is een High Tea georganiseerd waarbij nieuwkomers als vrijwilliger aan de slag zijn gaan.
- In december vond de dag van de vrijwilliger plaats, bedoeld om hen allen te bedanken voor hun inzet. In Iduna vond het avondvullende programma plaats, 120 namen deel.
- Organiseren meer dan handen award, waarbij alle vrijwilligers in het zonnetje zijn gezet.
- In juni is er in samenwerking met de gemeente Smallingerland een netwerkbijeenkomst georganiseerd met als thema Meedoen, 8 vrijwilligersorganisaties namen deel
- In oktober is in (en met) de Warrehove een vrijwilligersmarkt georganiseerd, 30 organisaties waren vertegenwoordigd. Op deze markt maakten bezoekers kennis met de betreffende organisaties en het vrijwilligerswerk wat zij te bieden hebben. Onderling konden de organisaties netwerken.

Er is voorlichting gegeven over het werven en behouden van vrijwilligers bij sportverenigingen, Dit vond plaats bij bijeenkomst georganiseerd vanuit Sportbedrijf Drachten.

En verder

- Zijn 15 vrijwilligers betrokken geweest bij ANWB AutoMaatje, 13 als chauffeur en 2 voor de matching van de ritten. Er zijn in totaal 1158 ritten gereden, met 71 actieve deelnemers. In 2022 hebben zich 90 deelnemers aangemeld voor ANWB AutoMaatje Smallingerland.
- Voor de Adviesraad Sociaal Domein (voorheen Cliëntenraad en Wmo adviesraad) wordt secretariële ondersteuning geboden.

5. De burgers in wijken en dorpen

van Smallingerland worden ondersteund om (hun) doelen te realiseren t.b.v. de samenleving.

Dienstverlening aan groepen bewoners per buurt, wijk of dorp.

In de Wijken

Aan vele inwonersinitiatieven is een bijdrage geleverd. Onderstaand een greep uit de meer dan 30 bijgedragen.....

- Trefpunt AZC: ontmoetingspunt op het AZC om ontmoeting tussen bewoners van de gemeente en AZC-ers te stimuleren. Na sluiting in verband met corona is vanaf half februari is het trefpunt weer wekelijks gestart. Eerder werden via de app contacten onderhouden met vrijwilligers en een aantal bezoekers. Daarnaast is een aantal maal fysiek contact geweest net buiten de poort van het AZC. Er waren vier vaste vrijwilligers uit Drachten en een gastvrouw uit het AZC verbonden aan het trefpunt. Gemiddeld waren 18 personen aanwezig.
- Tiny forest Talryk: Na opening van het veld zijn diverse buurtinitiatieven ontstaan. Een zeskamp, een buurtvolleybalveld Voermanspad is gerealiseerd en een uitleen voor sportartikelen is beschikbaar. Met de wijkraad en het Leger des des Heils is een kersfeest georganiseerd.
- Hardrijders Schwartzberglaan: Inwoners uit deze straat maken zich hard voor de verkeerssituatie in hun straat. Zij maken een plan met gemeente, M.O.S. en VVN. MOS heeft ervoor gezorgd dat bewoners in gesprek raakten met relevante partijen. Van een soortgelijke situatie is sprake in de Houtlaan: Inwoners uit deze straat maken zich hard voor de verkeerssituatie in hun straat. Zij maken een plan met gemeente, M.O.S. en VVN.
- Wijkraad Noordoost: De wijkraad is uitgebreid met 2 nieuwe leden, zij maken plannen om een uitgebreider activiteitenaanbod in de Kouwe te realiseren. De groep wordt ondersteund waar nodig, er vindt verbinding plaats met andere initiatieven die in de wijk ontstaan.
- Uitbreiding Skatepark: Skaters worden ondersteund bij het realiseren van renovatie en uitbreiding van het skatepark in Drachten. Inmiddels zijn de plannen akkoord bevonden en is er subsidie beschikbaar. De aanleg is in voorbereiding.
- Skammelplein: Inwoners van de Trisken hebben met de gemeente, wijkraad en M.O.S. een aanpassing van het plein gerealiseerd zodat het aantrekkelijker is. Er wordt gezien of er wat er nog meer kan worden gedaan.
- Drachtstervaart: De overlast bij de zwemsteigers is eerder begeleid, nu wordt een vinger aan de pols gehouden. De situatie is nu rustig.
- Jeugdoverlast de Swetten: Eerder is er betrokkenheid vanuit M.O.S. geweest bij jeugdoverlast rondom de scholen in de Swetten. Als gevolg daarvan is afgesproken excessen te voorkomen en worden 2x jaar bewonersbijeenkomsten georganiseerd (met ca. 25 aanwezigen). Deze blijken succesvol, bewoners voeren het gesprek, en het jongerenwerk en handhaving vervullen een rol in het onderhouden van contacten met jongeren.
- Leefbaarheidsonderzoek flats Oud Ambacht: In samenwerking met Accolade en M.O.S. zijn er in de flats aan de Oud Ambacht deur aan deur gesprekken geweest. De opgehaalde signalen krijgen een vervolg door een galerij uit te nodigen voor een uitgebreid gezamenlijk portiekgesprek. Mensen gaven aan het te waarderen dat er tijd en aandacht voor hen leef en woonsituatie was.
- MFC de Trisken, Utwyk en de Swetten: Vanuit M.O.S. is er een intensieve betrokkenheid in het contact met inwoners. Doel is om goede afstemming te bewerkstelligen tussen de gemeente en andere partijen enerzijds en bewoners anderzijds te bewerkstelligen. In alle situaties is sprake van een nieuw te bouwen MFC.

In de dorpen

In de dorpen zijn initiatieven ontplooid en ondersteund, onderstaand een aantal voorbeelden

- **Kinderspul de Tike:** Een initiatief in de Tike vanuit een aantal moeders die willen dat er activiteiten voor kinderen/jongeren worden georganiseerd. Met de verdwijning van de basisschool is ook het sociale hart/de ziel uit het dorp verdwenen. Een natuurlijke ontmoetingsplek is er niet meer en dat wordt gemist. Hiervoor is een starterssubsidie vanuit het KBI ontvangen.
- **Mei Makke Rottevalle:** Kunstproject in Rottevalle met inwoners door inwoners. De opbouwwerker heeft ondersteund, het kunstwerk is met hulp van vele inwoners gecreëerd en hangt in het dorps huis.

- **Eiland Oudega:** In Oudega wordt naast de vernieuwing van de haven (Oudega aan het water) een speeleiland ontworpen. Er is gevraagd mee te denken met partijen, vanuit het dorp zijn verschillende partijen betrokken. De behoeften van de bewoners zijn hierin belangrijk.
- **Coördinatiecommissie Rottevalle:** Binnen It Werflân, het dorps huis in Rottevalle is een commissie actief die het reilen en zeilen van het dorps huis coördineert (tbv activiteiten, bijeenkomsten, vrijwilligers en inkoop). Na corona verliep de onderlinge samenwerking stroef en is op verzoek coaching geboden. Dit proces verloopt naar tevredenheid van betrokkenen.

Een aantal activiteiten nader uitgelicht

- Basisschool de Wiksel Houtgehage: Het gesprek is gevoerd met jeugdigen uit groep 6,7 en 8 om te praten over het opgroeien in Houtgehage, Corona, en over de toekomst en (on)veiligheid in het dorp.
- Spelletjesmiddag De Kouwe: In samenwerking met de studenten van de Friese poort is een spelletjes-middag georganiseerd voor de buurt voor schoolkinderen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar. Er waren 15 leerlingen van de Friese Poort en 20 kinderen uit de buurt aanwezig.
- Spreekuur de Kouwe: Elke donderdagochtend komen de wijkagent, woonconsulent, betrokkenen van M.O.S. samen bij het koffiemoment om (spontaan) met buurtbewoners te praten en ze verder te helpen. Inmiddels bezoeken gemiddeld 15 inwoners dit spreekuur.
- Wensboom: In de de Kouwe is een 'wensboom' activiteit uitgevoerd. Door met bewoners in gesprek te gaan over wat de wijk nodig heeft zijn wensen opgetekend en is 'de boom' daarmee behangen. Naast mooie gesprekken en suggesties heeft dit geresulteerd in een spelletjesmiddag die nu wekelijks wordt georganiseerd
- Kinderkleding- en speelgoedbeurs (samen met Samen Opgroeien in de wijk): in wijkcentrum de Wiken is dit in november georganiseerd met het oog op het zichtbaar maken van het wijkcentrum en waarbij duurzaamheid en het tegemoetkomen aan mensen met een smalle beurs voorop stond.
- Kinderbingo in de Wiken: ondersteuning verleend aan de vrijwilligers, de Kinderbingo werd door ca. 40 kinderen bezocht.
- Kerstdiner in de Kouwe: met vereende krachten en met betrokkenen van de buurtwerkplaats (ACT) en de wijkraad Noordoost is gezorgd voor een heerlijk kerstdiner. Mensen uit de buurt hebben voor een klein prijsje samen genoten van een 3-gangenmenu en, nog veel belangrijker, een gezellige avond vol ontmoeting gehad. Voor het wijkwerk leverde dit ook weer nieuwe contacten en ideeën op voor de buurt.

EKC

Een 'Eigen Kracht Conferentie' in onze gemeente met mensen uit de gemeenschap..... Een belangrijk moment in de ondersteuning van de D100 groep om het belang van het familiegroepsplan meer onder de aandacht te brengen heeft ertoe geleid dat er een conferentie is georganiseerd. Vanuit de gehele gemeente waren 15 mensen aanwezig. Verschillende betrokkenen, waaronder de wethouder en directeurs van maatschappelijke organisaties tot uitvoerende medewerkers en inwoners van onze gemeente zaten met elkaar om tafel. Er is nagedacht over de vraag: "Hoe kunnen inwoners van Smallingerland, met of zonder tussenkomst van hulpverleners, een beroep doen op begeleiding bij het recht op een persoonlijk plan (WMO) en familiegroepsplan (Jeugdwet), indien zij of iemand uit hun omgeving een hulpvraag hebben?". Het heeft opgeleverd dat er een plan komt waarin alle betrokkenen zich hebben gecommitteerd om bij te dragen aan de cultuuromslag die nodig is om 'samenredzaamheid' en 'normaliseren' in onze gemeente te bevorderen.

Buurtbemiddeling

Buurtbemiddeling bevordert het welzijn en woongenot van bewoners. De coördinatie en penvoering ervan is door M.O.S. uitgevoerd. In 2022 waren er 9 getrainde vrijwilligers bij Buurtbemiddeling betrokken. Er heeft zich een nieuwe vrijwilliger aangemeld die na de basistraining Buurtbemiddeling is toegevoegd aan de groep.

Het werven en trainen van nieuwe vrijwilligers wordt in 2023 doorgezet. De coördinator heeft de ambitie om in 2022, minimaal 3 nieuwe vrijwilligers te werven wanneer de versoepelingen van de maatregelen die nu zijn ingezet ook worden doorgezet. Het werven van nieuwe vrijwilligers is belangrijk om het bestaan van Buurtbemiddeling te waarborgen en het aantal aanmeldingen goed op te vangen, met als uitgangspunt dat Buurtbemiddeling vaker en meer zou kunnen worden ingezet bij burenruzies.

De bemiddelaars zijn inmiddels ook getraind in Pendelbemiddeling. De dienstverlening Buurtbemiddeling is daarmee uitgebreid. Pendelbemiddeling is een geschikte methode voor burens die hun problemen graag samen willen oplossen maar (nog) niet instaat zijn om met elkaar aan tafel te zitten. In het bemiddelingstraject pendelt de bemiddelaar tussen burens om zo tot een oplossing te komen. Pendelbemiddeling vergroot de kans op een geslaagde buurtbemiddeling

Er zijn dit jaar 30 aanmeldingen bij Buurtbemiddeling binnengekomen, waarbij onder andere de locatie en woonsituatie is geregistreerd. Van deze aanmeldingen hebben er 9 alleen een gesprek met de coördinator gehad. Naar aanleiding hiervan zijn zij zelf het gesprek aangegaan of hebben ze andere stappen ondernomen. Bij 8 aanmeldingen is een intake geweest met één of beide van de partijen maar is er geen bemiddelingsgesprek geweest. Dit kan verschillende redenen hebben gehad, naar aanleiding van de gesprekken zijn ze toch zelf samen in gesprek gegaan of één van de beide partijen staat niet open voor bemiddelings-gesprek. Er zijn 11 aanmeldingen die tot een bemiddelingsgesprek zijn gekomen en 2 zaken lopen nog. Een netwerkbijeenkomst voor verwijzers is in oktober georganiseerd.

Doelgroep- en wijkanalyse

De doelgroepenanalyse over jongeren tussen de 12 en 18 jaar heeft plaatsgevonden en is in juni gepresenteerd en aangeboden aan de gemeente. De bevindingen en aanbevelingen bieden bevestigende inzichten voor de koers die we binnen Smallingerland gaan varen met betrekking tot jeugd.

Kinderspul

In het voorjaar vond de startbijeenkomst van kinderspul plaats. Bij deze bijeenkomst waren 20 vrijwilligers aanwezig. De groepen konden informatie met elkaar uitwisselen, vanuit M.O.S. zijn de groepen voorzien van praktische informatie. Dit jaar zijn er 13 kinderspulgroepen waarvan 8 meedoen aan kinderspul educatief. Drie groepen zijn dit jaar voor het eerst gestart. We hebben geholpen met het opstarten en ondersteund waar nodig met het maken van een programma. Tijdens de Kinderspulweek is aangesloten bij de groepen. Elke wijk en elk dorp heeft een eigen invulling gegeven aan het programma met een mooi aanbod voor de kinderen. Vanuit de evaluatie kwam naar voren dat de vrijwilligers zeer tevreden en blij waren dat de activiteiten druk bezocht werden. Er was veel enthousiasme en men kijkt terug op een mooie Kinderspulweek.

Kinderspul educatief

Een aantal zelfstandige kinderspulgroepen is ondersteund. Na het succes afgelopen jaar wordt 'de nieuwe invulling' van kinderspul educatief ook dit jaar weer uitgevoerd. In samenwerking met het Sportbedrijf Drachten en de Lawei is een mooi educatief programma aangeboden aan de kinderspulgroepen. De groepen kunnen zich inschrijven voor twee dagdelen. Een greep uit het programma:

- *voorrondes NK stoepranden te behalen tijdens Kinderspul* (met Sportbedrijf Drachten)
- *circus workshop* (met De Lawei)

Vanuit de M.O.S. en Schouwborg de Lawei organiseren we tijdens Kinderspul educatief 6 circus-workshops. Tijdens deze workshops leer je hoe het is om een echte circusartiest te zijn. Van jongleren tot acrobatiek, ontdek je talenten!

Eind november zijn de eerste voorbereidingen gestart voor de invulling van het programma Educatief 2023.

Treft 't

Momenteel zijn er 8 Treft't teams (in 7 wijken en in een dorp). M.O.S. initieert en jaagt de Treft't overleggen aan. Naar aanleiding van de overleggen ontstaan er acties en samenwerkingen tussen de verschillende partijen in de wijk. Vanaf maart vonden de meeste Treft 't overleggen weer fysiek plaats.

De zogenaamde koersplanners zijn afgelopen periode bij alle Treft 't overleggen aangesloten om informatie te verzamelen over de verschillende wijken en dorpen. Deze informatie heeft als input gediend als input voor de sociale koers 'De kracht van Smalingerland'.

Tegearre

M.O.S. vervult een ondersteunende en aanjaagrol bij het samenwerkingsverband dat gericht is op verbinding en ontmoeting van inwoners in de wijken. Steeds meer partijen sluiten aan, met als doel om meer ontmoetingsplaatsen te realiseren. De bestaande website is opgewaardeerd en er wordt nagedacht over een nieuwe naam, die meer herkenbaar voor inwoners is. Aanvullend is een flyer ontwikkeld voor alle Trefpunten die hier gebruik van willen maken. Het Trefpunt in Drachtstercompagnie stopt, omdat Nijsgjirrig een andere plek buiten het dorp krijgt. Verwacht wordt dat men in het nieuwe MFC een Trefpunt wil realiseren. In samenwerking met het Leger des Heils is een pop up trefpunt op het museumplein georganiseerd, vele contacten (zo'n 30) zijn er met inwoners gelegd.

Gastendagen en Trefpunten

Na de coronaperiode zijn alle Trefpunten in de wijken weer opengegaan, een ontmoetingsplan van inwoners. Iedereen is welkom, vragen worden opgepakt door betrokkenen.

6. Vluchtelingen, 'nieuwe' en 'oude' Nederlanders

**Vluchtelingen, 'nieuwe' en 'oude' Nederlanders kansen bieden op integratie en participatie.
Buurtinitiatief (anders gekleurd), taalcoaches, dialoog en multicultureel evenement**

Verschillende initiatieven zijn ondernomen, zoals:

- Het Trefpunt noodopvang is vanaf augustus in het Fries Congrescentrum geopend. Vanuit vrijwilligers, waarvan een groot gedeelte zich ook had aangemeld in het voorjaar om ondersteuning te geven aan de Oekraïners, kwam het initiatief voor een ontmoetingsmoment op de noodopvang. Elke dinsdagmiddag gaat een groep vrijwilligers met ondersteuning van een wijkwerker naar de noodopvang om in contact te zijn met de mensen die hier worden opgevangen. In het begin waren er veel vragen en werd er veel informatie gedeeld. Na verloop van tijd is dit overgegaan in mooie gesprekken, spelletjes doen en samen creatieve activiteiten doen.
- Een reeks van spelletjesavonden is georganiseerd in De Swetten, een Colombiaanse vrouw nam daartoe het initiatief,
- In november heeft het multicultureel evenement plaatsgevonden op het zorgplein van Sûnenz. Het was een geslaagd evenement waarbij mensen uit verschillende culturen op een laagdrempelige manier kennis met elkaar konden maken. Onder het genot van zelf bereide hapjes uit verschillende landen, en met een muzikale omlijsting kwamen zowel inwoners, medewerkers Zuid Oostzorg alsook bewoners op dit evenement af. Voor kinderen was er een aangepast creatief programma en werd er muziek gemaakt en gezonden.
- In het voorjaar heeft één dialoog plaatsgevonden in het kader van Meedoen (met/zonder taal).

Welkom (taal en inburgering)

Vrouwenkamer:

In het voorjaar van 2022 is gestart met de vrouwenkamer (uhv de inburgeringswet). Gemiddeld zijn er 7 vrouwen aanwezig: van vrouwen die net in Drachten zijn komen wonen tot vrouwen die er al lang wonen. Doel is om hen te ondersteunen naar zelfredzaamheid. Het duaaltraject is voor dit jaar (en waarschijnlijk de komende jaren) gestopt. De onderwerpen die voorheen in het duaaltraject werden behandeld, zijn bij de vrouwenkamer ondergebracht.

Taalcoach:

Afgelopen jaar zijn er 15 nieuwe koppelingen tot stand gebracht. Doordat M.O.S. de participatieverklaring niet meer verzorgt maken we niet direct kennis met alle nieuwkomers die in de gemeente Smallingerland komen wonen. Daarnaast maken nieuwkomers niet direct kennis met de mogelijkheden die M.O.S. biedt ter bevordering van participatie en integratie. Dit merken we in het aantal aanmeldingen voor de taalcoaches, in 2022 waren er 32 taalcoaches actief. Hiervan hebben 10 om uiteenlopende redenen afscheid genomen van hun rol als taalcoach. Een vrijwilliger is zeer actief als taalcoachcoördinator: hij verzorgt de intakes en maakt de koppelingen tussen taalcoach en deelnemer.

Praathuis:

Het praathuis is nog steeds actief. Voor de verbouwing van @Holdert waren er gemiddeld 15 bezoekers. Het praathuis heeft het 2de deel van 2022 plaats gevonden in BS de Drait. Hierdoor bleven de bezoekers deels weg. Gemiddeld was het aantal daar 7 bezoekers. Het praathuis wordt verzorgd door 2 vrijwilligers.

Voorlichting

Het voorjaar van 2022 stond in het teken van de oorlog in Oekraïne. M.O.S. werd aangewezen als kartrekker voor de participatie van de vluchtelingen die in onze gemeente kwamen. Eerst werd er een voorlichtingsavond in de Bethelkerk georganiseerd voor iedereen die iets wilde betekenen voor de vluchtelingen. Deze informatieavond werd georganiseerd door M.O.S., de gemeente Smallingerland en Vluchtelingenwerk. Er was een grote opkomst. Na de informatieavond kwamen er veel vragen, initiatieven en aanmeldingen vanuit inwoners van de gemeente. Mensen wilden hun huis beschikbaar stellen, vrijwilligerswerk gaan doen en er werden diverse materialen ingezameld. M.O.S. werd uitgenodigd om deel te nemen aan de werkoverleggen van de gemeente i.v.m. de opvanglocaties van de vluchtelingen uit Oekraïne. Vele vraagstukken werden gedeeld en besproken. Samen werd er gekeken naar de juiste oplossingen of werden passende handelingen uitgevoerd.

#Meedoen, Samen aan de slag

#Meedoen is alle donderdagochtenden beschikbaar op het AZC om bewoners van het AZC te koppelen aan vrijwilligerswerk, of andere manieren van participatie worden onderzocht. Mede door de corona zijn de resultaten nog niet zoals we gewend waren, maar eind december zagen we weer een stijgende lijn. Er zijn 42 klussen gerealiseerd door #meedoen, samen aan de slag. Een aantal klussen was eenmalig van aard, het merendeel structureel. Er waren 17 organisaties bij betrokken, 31 verschillende bewoners aan mee.

Tolkenpool

Er is totaal 5 keer een aanvraag ingediend voor een vrijwillige tolk. De vrijwilligers worden begeleid door een coördinator van M.O.S. die, naast de begeleiding, alle aanvragen behandelt en de administratie bijhoudt. Naast de reguliere tolkenpool is er ook een aparte pool opgezet voor Oekraïne. De meeste aanvragen zijn voor deze doelgroep geweest.

Bijzonderheden

- Welkomstrajecten zijn in 2022 niet uitgevoerd
- Invoering van de nieuwe inburgeringswet heeft de gemeente doen besluiten om zelf de participatieverklaring uit te voeren, dit is niet langer een activiteit voor M.O.S.

7. Burgers die gebruik maken van gemeentelijke voorzieningen

Burgers die gebruik maken van gemeentelijke voorzieningen (of hiervan gebruik zouden kunnen maken) kansen bieden en/of begeleiden om (weer) deel te nemen aan de samenleving. (bijvoorbeeld door armoede en schuldenproblematiek te verminderen of te voorkomen).

Moedige Dialoog

In Smallingerland heeft een aantal organisaties zich verenigd om vanuit De Moedige dialoog zich in te zetten voor financiële redzaamheid van inwoners, met de focus op de werkenden. De focus wordt daarbij gelegd op de benadering van werkgevers, omdat zij vaak de eerste signalen ontvangen van mensen met betalingsproblemen of schulden. De bewustwording, het goede gesprek, het vertrouwen om dit gesprek te kunnen voeren, en de te zetten vervolgstappen zijn voor zowel werkgever als voor medewerkers van belang. In 2022 zijn 56 bedrijven benaderd en met 22 heeft een gesprek plaatsgevonden. Bijna alle bedrijven en maatschappelijke organisaties erkennen het probleem en zien geven zichzelf een rol in het ondersteunen van de werknemers. Veel gesproken werkgevers geven aan het onderwerp binnen het bedrijf te willen bespreken.

De concrete resultaten:

- 5x is een bedrijf intern aan de slag gegaan met een intern bewustwordingsproces bij leidinggevenden en het geven van informatie aan werknemers (800 medewerkers waren betrokken).
- In september heeft MDSL een eerste mini-evenement georganiseerd waar 6 werkgevers uit Smallingerland de onderdelen *Bewustwording*, *Vertrouwen* en *Ondersteuning* vanuit de aanpak Geldzorgen de Baas hebben ervaren. Vervolgens is besproken wat werkgevers in de gemeente nodig hebben om het vraagstuk effectief op te pakken. Een centrale plek voor werkgevers, een overzicht van de mogelijkheden en aanbod m.b.t. financiële ondersteuning binnen de gemeente en een lerend netwerk van werkgevers om te delen en samen te werken zijn voorbeelden wensen die hierover vanuit bedrijven komen.
- Beschikbaar hebben en krijgen van ambassadeurs, die (mee)helpen het taboe van armoede te doorbreken door het wekelijks portretteren van werkgevers met 'hun eigen verhaal', en het houden van verschillende gesprekken met groepen van werkgevers (ondernemersvereniging, Lionsclub, gemeenteraad en bijvoorbeeld netwerkend Friesland).

M.O.S. heeft voor de periode van één jaar (start begin 2022) de aanjagersrol ingevuld. Voor het vervolg is het belangrijk dat voor uitvoering van de aanjagersrol in een structurele financiering wordt voorzien.

Sociale koers, De kracht van Smallingerland

Vanuit M.O.S. is intensieve betrokkenheid bij het opstellen en uitvoeren van het programma 'De kracht van Smallingerland', samen met betrokkenen van de gemeente en Carins. Het koersplan, waarin maatschappelijke opdrachten en doelen staan verwoord, is aangeboden aan de gemeenteraad en goedgekeurd. Inmiddels wordt gewerkt aan het uitvoeringsplan. De uitwerking ervan zal impact hebben op de werkzaamheden van M.O.S. en die van andere betrokken partijen.

Pedagogisch partnerschap

Pedagogische ondersteuning

De pedagoog verzorgt ondersteuning van zorgtrajecten binnen de peuteropvang. De inzet van de pedagoog vindt plaats bij reguliere groepen, waar pedagogisch medewerkers worden ondersteund in de signalering en acties rondom zorgkinderen. Er kan verwezen worden naar de peuterplusgroep KOKO, maar ook verwijzing en afstemming met Carins worden door de pedagoog ondersteund of zelf uitgevoerd. De Pedagoog is bij zo'n 230 kinderen betrokken geweest. Er is van deze mogelijkheid gebruik gemaakt door de peuteropvang van Oink!, Prokino en Us Stekje.

Oudercoördinator VVE

De oudercoördinator VVE is aangesteld om gezinnen te bezoeken waarvan de JGZ een VVE-indicatie heeft afgegeven voor een kind uit het betreffende gezin. De oudercoördinator zorgt voor toeleiding naar een voorschoolse voorziening voor dit kind met een passend VVE aanbod, en verzorgt een brede signalering op de situatie rondom ouder en kind.

In 2022 ontving de Oudercoördinator VVE 139 indicaties waarvan de ouders akkoord waren. (145 in 2021, 100 in 2020). Daarnaast zijn nog 10 indicaties door JGZ afgegeven, maar door een administratieve fout zijn deze niet in de totaalstelling opgenomen. Van het totaal is 93,3% van de kinderen (126) gestart met een ondersteunend VVE-programma. Er waren in 2022 geen kinderen met VVE indicatie die van geen enkele voorziening gebruik maakten.

Het afgelopen jaar viel vooral op dat veel indicaties niet rechtstreeks vanuit de JGZ kwamen, maar 38,85% van de aanvragen van indicaties kwamen via andere kanalen binnen: 47 Indicaties vanuit Pedagogisch medewerkers en 7 Indicaties via andere kanalen (gemeente/oudercoördinator VVE/formulierenbrigade/M.O.S.). Tevens viel op dat de gemiddelde leeftijd waarop de peuter een VVE indicatie kreeg, hoger was dan voorgaande jaren: 51,8% van de kinderen (72 van de 139 kinderen) waren ouder dan 2½ jaar toen zij de VVE indicatie kregen. Doordat indicaties later werden afgegeven konden minder kinderen vroegtijdig ondersteund worden. Dat was ook van toepassing op de keuze en toeleiding naar een passend aanbod voor een gezin.

Ook dit jaar legde de Oudercoördinator VVE minder huisbezoeken af dan voorgaande jaren. Reden is dat veel indicaties afgegeven werden wanneer de peuter al gestart was, of dat indicatie afgegeven werd op verzoek van de pedagogisch medewerker.

Het Mezenest

Het Mezenest op het AZC in Drachten wordt nog steeds goed bezocht. Gemiddeld zijn er zo'n 8 kinderen aanwezig op de ochtenden dat de peutergroep geopend is.

De Peuterplusgroep KOKO

Peuter+ biedt intensieve ondersteuning aan kinderen van 2 tot 4 jaar met een gedrags- of ontwikkelingsvraagstuk. Het te bezoeken aantal dagdelen wordt in overleg vastgesteld. De groep bestaat uit maximaal 8 kinderen waarbij 2 pedagogisch medewerkers aanwezig zijn. Er wordt een veilige omgeving geboden, met veel structuur en duidelijkheid. De ontwikkeling van het kind wordt gestimuleerd en de ouders worden intensief betrokken. Het kind leert vaardigheden die belangrijk zijn voor de totale ontwikkeling, zoals communicatieve vaardigheden, sociale en emotionele vaardigheden, praktische en motorische vaardigheden.

In totaal hebben 22 kinderen in 2022 gebruik gemaakt van de opvang bij KOKO. Instroom vindt plaats vanuit peuteropvang, direct of via de Taaltrein en BEC. Van dit aantal zijn 8 kinderen in 2022 uitgestroomd, waarvan

- 1 kind naar regulier peuteropvang
- 4 kinderen naar het KDC (Kinder Dagcentrum)
- 2 kinderen naar het reguliere basisonderwijs
- 2 naar het SBO (Speciaal Basisonderwijs)
- 1 naar het SO (Speciaal Onderwijs)

Bij de peuterplus KOKO wordt intensief samengewerkt met ouders, en veelal in combinatie met samenwerkingspartners zoals Kentalis (3), IVH (13 keer met Integrale Vroeg Hulp), het BEC (1), logopedie (5), Re-care (2), MEE (2) kinderen en Pleegzorg (1).

Week van de opvoeding

In oktober is er een uitgebreid programma geweest in het kader van De Week van de Opvoeding. Een landelijk initiatief waar jaarlijks bij wordt aangesloten. Vanuit M.O.S. is het initiatief genomen om de Week van de opvoeding samen met partners te organiseren, met Carins, de bibliotheek en andere partners rondom het kind. In samenwerking met bovenstaande partijen en ook buurtgezinnen, Homestart en sportbedrijf Drachten is een programma aangeboden in de Natuurij in Drachten. Ouders konden informatie inwinnen, de verschillende programma's zijn kenbaar gemaakt en voor de kinderen waren er verschillende workshops.

Middelen verhogen bereik

In 2022 heeft intervisie plaatsgevonden. De huisbezoeken worden weer afgelegd zoals voor de periode van coronamaatregelen. Er is ingezet op de promotie van het VVE peuterspelen en de verder vormgeving van het keurmerk. Ook de nieuwe partij op het gebied van VVE, Vandaag, is benaderd en betrokken in het aanbod vanuit de middelen bereik. In het najaar is scholing voor pedagogisch medewerkers georganiseerd.

Kansrijke start

In 2021 is geïnventariseerd welk aanbod er voor deze doelgroep is en wat ontbreekt. Op basis van deze informatie en ook de landelijke ontwikkelingen en ervaringen is er een conceptplan Samen opgroeien in de wijk – Baby's geschreven. Dit plan is in 2022 tot uitvoering gebracht.

O&O heeft voor de gemeente Smalingerland het aanbod Opgroeien & Opvoeden in kaart gebracht en vertaald naar een flyer voor opvoeders. Deze zijn digitaal verspreid via scholen en kinderopvang en hebben ook in de lokale media aandacht gekregen. Daarnaast zijn op verschillende plekken waar (aanstaande) ouders samenkomen meeneem-exemplaren beschikbaar. Denk daarbij aan het consultatiebureau en de verloskundigen.

Voor 2022 is de opdracht verkregen om het project Kansrijke start (actielijn 3 en 4) te coördineren. Het gaat om de periode vanaf de geboorte tot de leeftijd van 2 jaar. Thema's die hier een rol spelen zijn het aanbod voor 0-1 jarigen, de informatievoorziening t.o.v. 32 de opvoeders, de invulling van de Week van de Opvoeding, de verbinding van het netwerk/de deskundigheidsbevordering en het onderwerp echtscheiding. Eind 2021 is er contact gelegd met TNO en het platform Scheiden zonder schade om te onderzoeken of deelname aan een pilot Dappere Dino's en Stoere Schildpadden mogelijk is. Deze programma's richten zich op kinderen van gescheiden ouders in de groepen 1 t/m 4 van de basisschool. De wens van M.O.S. is om dit parallel te laten lopen met een ouderprogramma zoals de Scheidingsatlas. In 2022 is nader onderzocht of er middelen zijn om deel te nemen en om daarna een structureel aanbod neer te zetten voor kinderen en ouders waarbij groep naar oudere

leeftijdsgroepen (vanaf groep 5, tieners, jongeren) mogelijk is.

Preventiecoach

De preventiecoach kan op vraag van een pedagogisch medewerker meekijken bij de ontwikkeling/begeleiding van een specifiek kind, of de groep in zijn geheel. Ook kan zij zelf situaties signaleren gedurende de aan- wezigheid op de groep, ten behoeve van diverse betrokkenen rondom het kind. Op basis van zorgzwaarte en behoefte worden VVE-locaties geselecteerd en bezocht. Op locaties waar de preventiecoach al werkzaam is geweest wordt gewerkt aan borging door bezoeken op verzoek bij zorg en structureel contact op afstand via belrondes. Ook wordt aandacht besteed aan scholing gericht op opvallend gedrag. De preventiecoach heeft structureel overleg met de pedagoog, de VVE-oudercoördinator en de pedagogisch coach. Ook contacten met o.a. de gebiedsteams en Carins komen regelmatig voor. Op basis van de zorg rondom kinderen worden pedagogisch medewerkers ondersteund door de preventiecoach, worden contacten gelegd en wordt een aanpak bepaald.

In 2022 zijn 9 groepen door de preventiecoach ondersteund op de locaties Turfjes (3 groepen totaal 6 dagdelen geopend) en de Zonnestraal (2 dagdelen). Daarnaast zijn er groepen op verzoek/ incidenteel bezocht. Vooral op de Turfjes werd de preventiecoach veelvuldig gevraagd om mee te kijken. Na de meivakantie 2022 is een nieuwe locatie opgestart, op 'Flinterke werd één groep begeleid (1 dagdeel per week). Per 1 oktober 2022 is de begeleiding van de preventie afgebouwd.

Opvoedingsondersteuning en Ontwikkelingsstimulering (O&O)

Stapprogramma's

In 2022 hebben opvoedondersteuners 51 kinderen begeleid met behulp van de verschillende Stapprogramma's: Instapje (1-2 jaar), Opstapje (2-4 jaar) en Opstap (4-7 jaar). Met enige regelmaat staan er gezinnen op de wachtlijst omdat de capaciteit binnen het programma in verband met een bezuiniging de ondersteuning is teruggebracht van 75 naar 50 gezinnen op jaarbasis. Ultimo 2022 stonden 4 kinderen en 5 gezinnen op de wachtlijst.

Aanmeldingen worden vooral gedaan door het consultatiebureau, ouders zelf, VVE oudercoördinator, Peuteropvang Oink! en de pedagoog van observatiegroep KOKO. De ontwikkeling van de taal en vragen over de opvoeding van het kind zijn ook in 2022 veelal de reden van aanmelden. Ouders ervaren het als ondersteunend wanneer zij wekelijks contact hebben met de opvoedondersteuner die hen voorziet van materialen en werkbladen gericht op de ontwikkeling van het kind. Daarbij is ruimte is voor de opvoedingsvragen die zich voordoen.

Verdere nuttige informatie:

- 1433 wekelijkse contacten vonden met gezinnen plaats, waar huisbezoeken onderdeel van uitmaken
- 12 gezinnen stroomden door naar een opvolgend stapprogramma,
- 13 nieuwe aanmeldingen vonden plaats,
- In meer dan 50% van de gezinnen is de thuistaal niet de Nederlandse taal,
- 6 kinderen zijn eerder gestopt, voornamelijk door uitstroom naar speciaal onderwijs\
- Voor 5 aangemelde kinderen bleek het programma niet passend te zijn, en zijn andere vormen van ondersteuning ingezet

De gezinnen zijn aangemeld door de VVE oudercoördinator, medewerkers van het AZC, de centrumcoach in de Wiken, de JGZ verpleegkundigen, pedagogisch medewerkers, de pedagogen van Carins, het welzijnswerk, de consulente werk van de gemeente, Humanitas en door verschillende ouders zelf.

De jaarafsluitingen diplomering vonden in juli plaats. Tijdens een feestelijke middag bij de Natuurij ontvingen de kinderen/ouders een diploma's en vond een ontmoeting plaats met de gezinnen die het programma nog niet hebben afgerond. Ook waren gezinnen vanuit Samen opgroeien in de wijk aanwezig, een prachtig samenzijn.

Papa en mama café

In 2022 heeft een evaluatie plaats n.a.v. de doelstelling en de ervaringen ten aanzien van het café tijdens de Corona jaren. De uitkomsten van die evaluatie is dat het wenselijk is om het café te blijven organiseren. De afspraak is om 4 bijeenkomsten in het schooljaar 2022-2023 te organiseren en daarna weer te evalueren. In 2022 hebben twee bijeenkomsten plaatsgevonden, georganiseerd door de opvoedondersteuners van M.O.S. en de bibliotheek. De opkomst was 11 volwassenen (vaders, moeders, oma) en 10 kinderen.

Samen opgroeien in de wijk

Samen opgroeien in de wijk heeft als hoofddoel om opvoedproblematiek te voorkomen. Het versterken van het netwerk, ontwikkelingsstimulering van kinderen en tijdig inspelen op signalen zijn belangrijke componenten in het geboden programma.

Onderstaande tabel biedt een overzicht van de wijken, het aantal georganiseerde bijeenkomsten en de opkomst per wijk.

wijkbijeenkomst		ouder	ouder (uniek)	kind	kind (uniek)	VVE-thuis
<i>wijk</i>	bijeenk.					
Bouwen	36	199	11	148	7	2
Wiken	34	324	28	216	30	7
Venen	24	144	8	93	6	4
Swetten	35	116	16	85	8	4
Trisken	33	55	13	64	15	2
totalen	<u>162</u>	<u>838</u>	<u>76</u>	<u>606</u>	<u>66</u>	<u>19</u>

In de 2022 zijn 162 bijeenkomsten voor 'samen opgroeien in de wijk' georganiseerd, een flinke toename t.o.v. 2021 toen er 113 bijeenkomsten waren en 2021 toen er 54 bijeenkomsten werden georganiseerd. Ook is een toename van het aantal ouders en kinderen dat deelnam (838 ouders en 606 kinderen in 2022, t.o.v. 584 ouders en 491 kinderen in 2021). Ook het aantal unieke bezoekers steeg ten opzichte van 2021 (aantal ouders en kinderen in 2022 bedraagt respectievelijk 76 en 66 kinderen, in 2021 bedroeg dit respectievelijk 45 en 36 kinderen (in 2020 57 ouders en 48 kinderen). Het aantal bezoekers afgezet tegen de unieke aantallen laat zien dat ouders en kinderen die hun weg hebben gevonden naar 'Samen opgroeien in de wijk' graag blijven komen, en dat de aantallen toenemen. Men raakt bekend en vertrouwd met de opvoedondersteuners en met het programma. Ook in de nieuw aangesloten wijken (Swetten en Trisken) worden de bijeenkomsten goed bezocht. In 2023 vervolgen we de inzet, bedoeld om alle ouders en verzorgers een fijne ochtend en de ondersteuning te bieden die ze vaak zo hard nodig hebben.

Samen opgroeien baby's (pilot)

In 2022 is een programma samengesteld op basis van de behoeften en wensen van de bewoners van de verschillende wijken, gevoed door de ervaringen vanuit 'samen opgroeien in de wijk'. Dit programma omvat een breed aanbod van activiteiten die bijdragen aan het creëren van een kansrijke start in de thuissituatie. Vooral de interactie tussen ouder en kind staat tijdens de activiteiten centraal.

De pilot die tot de zomervakantie 2023 draait, is ingezet op vijf locaties (in de wijken De bouwen, De venen, De Wiken, De Trisken en De Swetten). De bekendheid van deze voorziening vraagt aandacht, mond-op-mondreclame via ouders zelf is een belangrijke factor, omdat zij zelf de positieve effecten ervaren van het programma.

Locaties en diensten

M.O.S. beheert de volgende accommodaties:

- Brede school de Wiken
- Wijkcentrum De Kouwe
- Brede school de Drait
- Wijkcentrum De Skammel
- Wijkcentrum De Utwyk
- Trefpunt @Holdert
- Place2B

Vanuit bovenstaande locaties worden activiteiten van de M.O.S. en die van andere partners, vrijwilligersorganisaties en buurtbewoners aangeboden. De openstelling wordt gerealiseerd met beheerders en vrijwilligers. Daarnaast realiseren de locaties werkervaringsplaatsen via Caparis en Talant en stageplaatsen via ROC Friese Poort en NHL Stenden. De M.O.S. streeft naar het maximaal beschikbaar stellen van ruimte van wijkcentra voor gebruik door wijkbewoners. Het faciliteren van participatie en ontmoeting staan hierbij centraal.

In 2021 is binnen de M.O.S het vrijwilligersbestand, als gevolg van de corona, geslonken. Dit heeft ook zijn weerslag gehad op het eerste deel van 2022. Alle zeilen moesten bijgezet worden om de activiteiten en inloop doorgang te laten vinden. Dat is gelukt.

Verbouwing @Holdert

Door de verbouwing was de maand juni voorlopig de laatste maand waarin gebruik is gemaakt van @Holdert. Activiteiten en groepen zijn tijdelijk elders ondergebracht, zoals bij MFA De Bouwen. Dit heeft daar een positieve effect gehad op de leefomgeving van een aantal bezoekers. Het trefpunt ziet er weer prima uit en wordt graag bezocht. Om die reden wordt bezien of deze locatie als wijkcentrum kan worden toegevoegd.

Na 50 jaar is vanwege de verbouwing afscheid genomen van de biljartvereniging. Er is een nieuwe geschikte locatie gevonden waar zij hun activiteiten voortzetten. Enkele groepen waren ondergebracht bij MFC de Bouwen, dit heeft positieve effecten gehad op de leefomgeving aldaar. Het trefpunt was jarenlang verwaarloosd en ziet er nu weer piekfijn uit. Wellicht dat hier in 2023 meerdere (nieuwe) activiteiten voor de buurt kunnen plaats vinden.

Warme huiskamers

In oktober 2022 is bij wijkcentrum de Kouwe en brede school de Wiken gestart met ruimere openingstijden, zodat mensen thuis op energie kunnen besparen en bij de M.O.S. er '(letterlijk en figuurlijk) warm bij zitten. Deze aanpak krijgt nader vorm, en sluit aan bij de beweging om werkzaamheden in en om de wijk te organiseren.

Een aantal bijzonderheden

- Place2Be heeft binnenshuis een metamorfose doorgemaakt. Het verouderde interieur heeft plaats gemaakt voor een eigentijds geheel. Jongerenwerkers hebben samen met de jongeren de schouders er onder gezet en zodoende een mooie eigen plek gecreëerd.
- Wijkcentrum De Kouwe is intern verbouwd. De verouderde toiletten zijn in opdracht van gemeente vernieuwd en de keuken heeft een kleine metamorfose ondergaan (stuc-, tegel- en schilderwerk).

Bezoekersaantallen 2022 per locatie.

Locatie	dagdelen per week	uren openstelling per week	aantal weken geopend	aantal bezoekers per week
BS de Drait	14	70	52	650
Holdert	12	43	25	414
De Kouwe	10	40	50	220
De Skammel	8	30	42	64
De Utwyk	10	60	50	210
BS de Wiken	13	58	48	248
Place2B	zie jongerenwerk			
Totalen	67			1806

De tabel geeft een iets vertekend beeld ten opzichte van eerdere jaren:

- Het 2e half jaar waren er gemiddeld iets meer bezoekers dan het 1e half jaar, aangezien er in januari en februari nog coronamaatregelen golden.
- @Holdert geeft een beeld van het 1e half jaar, aangezien @Holdert vanaf 1 juli ivm de verbouwing gesloten is.
- Vergeleken met 2021 is het bezoekersaantal weer iets toegenomen (1806 in 2022 vs 1605 in 2021). Voor corona lag het gemiddeld aantal bezoekers nog op ruim 3700. Nu de coronamaatregelen achter ons liggen en het vernieuwde Holdert in 2023 haar deuren opent, zullen naar verwachting de bezoekersaantallen stijgen.